

Slutreplik: Flera vägar bort från orättvist skattesystem

Svenska Dagbladet den 9 april 2020

Vår debattartikel om Fores nya rapport om fastighetsskatt har mött hård kritik i ledarartiklar, på sociala medier och på denna sida av Christian Ekström, vd för Skattebetalarna. Kritiken ger oss anledning att förtydliga vissa saker.

Vi har medvetet inte presenterat ett färdigt förslag, med till exempel 1 procents fastighetsskatt som Christian Ekström skriver. Det finns goda argument för flera olika sätt att utforma en ny skatt. Däremot saknas det goda argument för att bevara den nuvarande beskattningen.

Från flera håll har vi fått kritiken att en fastighetsskatt skulle vara en form av social ingenjörskonst, som försöker tvinga folk från hus och hem för att förbättra bostadsmarknaden. Vi menar att för den som ser skattesystemet som helhet så är det uppenbart att det är precis tvärtom. Dagens system är styrande, dessutom på ett orimligt sätt. Skattesystemet gynnar ägt boende, särskilt bostadsrätter, och missgynnar hyrt boende.

Detta var en uppenbar och helt medveten effekt av reformen 2008, när fastighetsskatten bytte namn till fastighetsavgift och fick ett tak. Skatten före reformen hade sina brister, men den var definitivt mer likvärdig mellan boendeformer och över inkomstfördelningen. Med tanke på att reformen gynnade dem som hade de allra högsta inkomsterna och förmögenheterna menar vi att det den nuvarande beskattningen är orättvis. Den är dessutom skadlig för bostadsmarknaden, genom att styra hushåll till att belåna sig och köpa eller behålla dyra bostäder. Vi vill inte införa en styrning, utan ta bort den.

Har man väl sett att dagens beskattning är orättvis går det att motivera olika former av fastighetsskatt, beroende på ideologisk utgångspunkt. Vill man ha en beskattning där hyresfastigheter och eget boende beskattas så likt andra former av kapital som möjligt, leder det till en viss utformning. Likformighet ger effektivitet genom att inte styra individers och företags val från det de själva bedömer ger högst nytta.

Samtidigt kan en högre skatt på just fastigheter motiveras genom att det är en stabil skattebas och att intäkterna kan användas för sänkningar av skatter på arbete, vilket leder till ett mer konkurrenskraftigt skattesystem. En progressiv fastighetsskatt kan motiveras på samma sätt, och har dessutom fördelningseffekter som kan uppskattas av många – återigen beroende på ideologisk utgångspunkt.

Ränteavdragen hör ihop med skatten. Att de inte sänktes vid reformen var ett misstag och uppmuntrar till belåning. Ett alternativ är att nu minska ränteavdragen, men det är inte självklart att det skulle öka rättvisan. Vi menar att det är ett sämre alternativ än en likformig fastighetsskatt. Men görs inget åt fastighetsskatten bör ränteavdragen minskas.

Det bästa och det politiskt rimliga är antagligen att införa en ny fastighetsskatt i samband med en större skattereform, för att på det sättet försäkra sig om att intäkterna används till sänkningar av mer skadliga skatter. Men oavsett vilken utformning och vilket genomförande man föredrar bör alla kunna vara överens om att dagens skattesystem är både orättvist och ineffektivt.

Åsa Hansson

Andreas Bergström